

וסמכו בדוחק על מה שאין בו ס"ר, אבל עכשיו יש כבר ס"ר, וא"כ איך אפשר לעשות עירוב. וענה, הרי **בלונדון** יש הרבה יותר תושבים מבירושלים, ובכל זאת היה שם הוה אמינה לעשות עירוב, וא"כ **בירושלים** על אחת כו"כ...

ואני תמה תמה אקרא, מאי שנא ירושלים של היום מבזמן חז"ל שצריך דלתות נעולות בלילה !?

טעמי המקילין

[הטעם] שגבבו קולות עד אין סוף, מביאים בונה תיקוני עירובין, תשוי נפש חיה (פ"ס כה) שעשו כך בגלל שבין כך היו מטלטלין, וגבבו הרבה קולות כדי להציל מודאי אסור, אולם לפי"ז היו ראוי להכריז שאסור לטלטל, אבל לא עשו כך ושוב רובם טלטלו. ועצם הנהגה זו צע"ג, שהרי מצילין העוברים רק מאיסור דרבנן, שאם יש רשה"ר דאורי' לא מהני עירוב, ומכשילין אלו שלא היו מטלטלין מקודם באיסור תורה.

ועוד שמעתי מרב אחד, משום שלא היה לכל אחד תנור לשוללנד [חמין] בשבת, ולאופה העיר היה תנור גדול, ושם הטמינו כל העיר את החמין, ואחר התפילה היו כולם הולכים ולוקחים את החמין מן האופה, ואילו לא היה עירוב בעיר, לא היה חמין בשבת, וזה היה בבחינת פקוח נפש רוחני, כי בלי חמין אין שבת ובפרט בארצות הקרות, וממילא כל היהדות היה עומד בסכנה, וממילא דחקו הכל כדי להכשיר העירוב, וזה בגדר הוראת שעה, אולם כהיום שכל יהודי יש לו תנור בשביל החמין, אין שום סיבה ליכנס בדוחקים כאלו.

[ועוד, מאן לימא לך שנהגו בסדר, ועיי' בה"ל (פ"י מל" סע"י ז' ד"ה ואין לנגל) שהביא דברי הפר"ח (מנהג אסור ס"י) ושם הביא דברי הריטב"א (פסקים פ"ד) שאפילו אם נעשו מנהג ע"פ גדולים בעולם, ועכשיו רואים שיש איסור צריך לבטל אותו, וכ"ש כאן שידוע שהיו תמיד עוררין גדולים על עירובין האלו ואכמ"ל, ועיי' ויקרא (כו מ).

מסקנא דמילתא

הנה במאמר הזה אין מקום להאריך בזה, ועיי' בחיבור **בריתי יצחק, ופתיחת שערי העיר**, שכהיום כל העיירות הגדולות הם רשות הרבים בודאי, ומי שמטלטל היום בירושלים ובב"ב, צריך להביא חטאת ואין חשש של חולין בעזרה, ואין לחוש לאיזה שיטה יחידאי שביחידאי שמפקיעים מרשות הרבים דאורייתא.

ואולם אני תמה אפילו בעיר יותר קטנה, שבודאי גם במשך שנה אין עוברים בה ס"ר, מ"מ הרי עיקר השיטה הוא שאי"צ ס"ר, ובודאי מידי ספק דאורייתא לא נפקא, וא"כ איך מטלטלין בספק איסור דאורייתא, ומלבד כל הקולות בענין שכירות רשות ועוד הרבה בעיות שאין כאן המקום לפורטם. וא"כ מלבד חומר האיסור של הוצאה, מעכב להקים מלכות בית דוד, ובזכות זהירות בענין זה נזכה למשיח.

אחד מן השני הרבה יותר מב"ב לר"ג ות"א שהם סמוכים ממש. וכן בעיירות בחו"ל כמו אנטוורפן ולונדון ונוי יורק וכו'.

גוי הדר בעיר פוסל את העירוב

וחוץ מזה יש עוד הרבה בעיות בעירובין, וכן בענין שכירות רשות מן הגוי, שגוי הדר בעיר אוסר את כל העיר, ורק אם מי שיש לו רשות להניח הכלים בתוך בית הגוי אפשר לשכור ממנו, וכהיום אין לנו מי שיש לו הכח הזה [עיי' בה"ל (פ"י שפ"ס סע"י י"א ד"ה לו משכירו)], וסומכים על דברים מאוד רחוקים להתיר זה.

"קולות מתחת הקרקע"

[אחר] שהוצאתי הספר בריתי יצחק, כשנסעתי מצרפת לאנטוורפן, שאלתי את הגאון ר' אליהו שטרנבוך שליט"א, על מה סומכים לעשות עירוב באנטוורפן, הרי יש כאן רשה"ר דאורייתא לדעת רוב ראשונים, ועוד דברים קשים. ואמר לי שהרי תמיד בעירובין גררו קולות מתחת הקרקע. [לדוגמא עיי' ערוך השולחן (פ"י שמה) היתר תמוה, והוא מופרך ממחוזא (דף ו' ע"ב ודף ט' ע"ב)].

עוד שאלתי את הראש ישיבה של אנטוורפן הרב טרעגער, חתן הגרש"ז אויערבך זצ"ל, איך הקילו כ"כ בדברים רחוקים בעירובין, ואמר לי שזה ידוע שבעירובין יש הרבה קושיות, ובכל זאת עושים. ואמר לי בשם חותנו, שפעם אמר לו אברך אחד, שלמד טוב כל מסכת עירובין, והגרש"ז שאל אותו, האם הוא מטלטל בשבת, והשיב האברך כן, ואז אמר לו, א"כ לא למדת עירובין....

גדולי ישראל על העירוב בלונדון

ובשנת תשנ"א שמעתי שבלונדון רוצים לעשות עירוב, ונסעתי לאנגליה למחות על זה, והוצאתי חוברת בשם **אל יצא איש ממקומו**, שלונדון הוא בודאי רשה"ר דאורייתא. והבאתי את דברי **המנחת יצחק** (פ"ג ס"י קיד לוט ט), שכתב שלונדון הוא רשה"ר מדאורייתא לכל השיטות. וכן הכרוז של הגאון ר' משה פיינשטיין שאין לתקן עירוב בברוקלין שהוא מדינת רשה"ר מדאורייתא, ומי שיסמוך על העירוב בבאר ארק הוא מחלל שבת בפרהסיא, ואלו שעשו העירוב מכשילין את הרבים בחילול שבת קודש. וכן מכתב מחאה מהרבה רבנים כולל הג' רבי אהרון קוטלר זצ"ל, וכן האדמו"ר מסטמיר זצ"ל התנגד מאוד.

תשובת הרבנים להיתר העירוב

והלכתי לדבר עם הרב שרוצה לעשות העירוב, אף שרוב הרבנים החרדים התנגדו מאוד לזה, והוא השיב, שהרי **בירושלים** יש הרבה ת"ח וצדיקים ואנשי מעשה ובכל זאת עושים עירוב, וא"כ **בלונדון** שיש אנשים יותר פשוטים, על אחת כמה וכמה.

ואחר שנה כשעליתי לא"י שאלתי את הגאון ר' משה שטרנבוך שליט"א, איך עושים עירוב בירושלים, הרי בשלמא בזמן הגאון מהרי"ל דיסקין זצ"ל היתה ירושלים עיר קטנה

נכתב בעזהי"ת ע"י מורנו הרב שליט"א

כ"ח חשוון תשס"ז, תוקן שבט תשע"ז